

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.100/2016/6.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Patakiné dr. Teremi Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Molnár Iván ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Nagy Sándor ügyvéd

A per tárgya: jogellenes felmondás jogkövetkezményei és elmaradt munkabér

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Törvényszék 2.Mf.20.195/2015/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.M.413/2014/12.

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Törvényszék 2.Mf.20.195/2015/4. számú ítéletének felülvizsgálattal támadott azon rendelkezését, amellyel a rendkívüli munkavégzés ellenértékének megfizetésére irányuló keresetet elutasító, a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által 14.M.413/2014/12. számú ítéletben hozott döntését

helybenhagyta - a perköltség- és illetékviselésre vonatkozóan is - hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A hatályában fenntartott rendelkezések vonatkozásában az állam által viselendő kereseti részilleték összegét 181.400 (egyszáznyolcvanegyezer-négyszáz) forintban, a fellebbezési részilleték összegét 241.900 (kettőszáznegyvenegyezer-kilencszáz) forintban állapítja meg.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 200.000 (kettőszázezer) forint és 54.000 (ötvennégyezer) forint áfa együttes első- és másodfokú részköltséget.

Egyebekben a jogerős ítéletet nem érinti.

A hatályon kívül helyezett rendelkezés vonatkozásában a Kúria a felülvizsgálati eljárási illetéket 197.800 (egyszázkilencvenhétezer-nyolcszáz) forintban, a felperes felülvizsgálati eljárási költségét 20.000 (húszezer) forintban, az alperesét 20.000 (húszezer) forintban és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfában állapítja meg.

A részítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2003. április 14-étől határozatlan idejű munkaviszonyban területi kereskedelmi képviselő munkakörben állt az alperes alkalmazásában. Munkáját a munkaköri leírás és a 2009-től hatályos S.F. alperesi szabályzat alapján kellett végeznie.
- [2] A munkaszerződésének szerint a munkavégzés helye változó, a munkakör jellegéhez, a munkáltató utasításához igazodó. A felperes a munkát P., B.K., J.N.SZ. megye területén látta el. Adminisztratív kötelezettségeinek a b-i irodánál tett eleget.
- [3] A S.F. szabályzat szerint a munkavégzés a munkavállalók által 12 hétre előre készített túraterv alapján történik. Ebben minden egyes, a munkavállaló területén lévő alperessel szerződő üzletnek szerepelnie kell úgy, hogy egy munkanapra minimum 15,4 látogatást kell elvégezni átlagosan. A munkavégzés napi munkaidő-keretben 8.00 és 17.00 óra között történik. A 8.00 órai munkakezdés a túraterv szerinti első üzletbe való megérkezéssel kezdődik. Az utolsó üzletet leghamarabb 17.00 órakor lehetett elhagyni.
- [4] Az alperes telefonon történő megkereséssel, illetve szűrőpróba jelleggel személyesen is ellenőrizte a területi képviselők munkáját, akiknek feladata volt napi, heti és havi jelentést készíteni. A munkavégzéshez az alperes szolgálati gépjárművet biztosított a felperes részére, amelyet a lakóhelyén (Sz-n) tárolt, és a munkába járás is ezzel történt. A szolgálati járművet saját célra is használhatta. A gépjárművel kapcsolatos költségek elszámolása érdekében nyilvántartást kellett vezetnie. A

mobiltelefonját a munkaidőn kívül is bekapcsolt állapotban kellett tartania elérhetősége érdekében.

- [5] Az alperes a 2011. szeptember 21-ei írásbeli figyelmeztetést követően a felperes munkaviszonyát 2012. január 31-én rendes felmondással megszüntette a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos és jelentős mértékű megszegése miatt: a túratervtől több esetben eltért felettesének tájékoztatása nélkül; a munkaidejét jelentősen lerövidítette; az általa látogatott üzletekben feladatait pontatlanul, hiányosan, vagy nem látta el, amelyet igazol, hogy a napi jelentéstől az ellenőrzések eltéréseket állapítottak meg; az általa látogatott boltokban lejárt, illetve közeli lejáratú termékeket találtak; a felettese utasításait több esetben nem hajtotta végre, illetve vele szemben olyan magatartást tanúsított, amely a munkaviszony további fenntartását lehetetlenné tette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes a keresetében a felmondás jogellenességének jogkövetkezményei alkalmazását [a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 100. § ((4), (7) bekezdés], továbbá az Mt. 117. § (1) bekezdés a) pontja és a 147. § (1) és (2) bekezdés alapján rendkívüli munkavégzés ellenértékéként 2009. március 1-jétől 2011. december 28-áig 1.977.866 forint megfizetését kérte.
- [7] Hivatkozása szerint a felmondás indoka nem világos, nem valós és nem okszerű. Álláspontja szerint a munkavégzéshez kapcsolódó tevékenységnek minősül a munkavégzés helyére és az onnan lakóhelyére történő eljutás, amely több 10 km távolságot is kitett naponta. A S.F. az Mt. rendelkezéseivel nem lehet ellentétes, amely az előkészítő és befejező munkára fordított időt is munkaidőnek minősíti. A munkáltatói szabályzat 2. és 3. oldalán az alperes elrendelte a túlmunkát, mivel 8.00 órakor már az első üzletben kellett lennie és 17.00 óra előtt nem lehetett elhagynia az utolsó üzletet.
- [8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a felmondás megfelel a törvényi követelményeknek (Mt. 89. §). A felperesnek a munkaköri feladatait napi 8 órában el kellett tudni végezni. A munkába járás munkaidőnek nem minősül, ezért ezen időtartamra munkabérre nem jogosult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.M.413/2014/12. számú megismételt eljárásban hozott ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperes javára perköltség megfizetésére, megállapította, hogy a kereseti illeték az állam terhén marad.
- [10] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes a felmondás azon indokai valóságát bizonyította, miszerint a felperes a túratervtől

bejelentés nélkül eltért, nem vezette a dokumentációt megfelelően, felettese utasítása ellenére nem vitt csereárut az üzletbe, és lejárt szavatosságú termék volt olyan boltban, amelyet neki kellett volna látogatnia. Ezen indokok alapján a felmondás jogszerűségét állapította meg.

- [11] A rendkívüli munkavégzés ellenértéke címén előterjesztett keresetet az Mt. 117. § (1) bekezdés a) pontja, 126. § (1) bekezdése, 147. § (1) és (2) bekezdés és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164.§ (1) bekezdés alapján utasította el.
- [12] Álláspontja szerint a munkakezdést követően a munkavégzéssel összefüggésben utazással töltött idő beszámít a munkaidőbe, viszont a munkába járás, hazautazás ideje nem, az nem munkavégzéshez kapcsolódó előkészítő- és befejező tevékenység [Mt. 117. § (1) bekezdés a) pont].
- [13] Nem tekinthető rendkívüli munkavégzésnek az, hogyha a munkaidő megkezdése előtt, illetve azt követően a céges mobiltelefonját bekapcsolt állapotban kell tartania, és alkalmanként felettesei munkával kapcsolatos ügyekben telefonon megkeresik.
- [14] A felperes fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék 2.Mf.20.195/2015/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. A kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatva az állam terhén maradó illeték összegét leszállította. Rögzítette, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli. Kötelezte a felperest az alperes javára másodfokú perköltség viselésére.
- [15] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a releváns körülményeket feltárta, és a per főtárgya tekintetében helytálló jogkövetkeztetésre jutott. Az indokolásban foglaltakkal a törvényszék is egyetértett.
- [16] Hangsúlyozta, hogy a S.F. úgynevezett „szűken vett” beosztást rögzít, amely napokra szólóan tartalmazza a munkaköri kötelezettség kezdő és befejezési időpontját, azaz a napi munkaidőt. A felperes a rendkívüli munkavégzés ellenértékét nem a munkavégzésével összefüggésben utazással töltött idő címén követelte azon indokkal, hogy a munkát nem tudta volna elvégezni, amennyiben a kérdéses idő nem munkavégzéssel összefüggésben, utazással töltött idő lett volna. Ezért ez az időtartam a munkavégzéshez szükséges volt. A felperes területi képviselői munkakörében a munka természetéből eredően a szokásos telephelyen kívül végzendő feladatokat látott el [Mt. 105. § (2) bekezdés]. Az ilyen munkavégzés nem minősülhet kiküldetésnek, külön díjazás pedig a kiküldött munkavállalónak járhat, ha az utazási ideje a munkaidő-beosztás szerinti munkaidőn kívül esik. A felperes által végzett munka jellege tehát olyan volt, amely természetéből adódóan folyamatos úton léttel járt, ezért az első boltba érkezés és az utolsó üzletből történő távozás és hazaérkezés között úton töltött idő nem tekinthető a munka megkezdéséhez, befejezéséhez szükséges tevékenységnek, vagyis munkaidőnek (írásban elrendelt túlmunkának) függetlenül attól, hogy szolgálati gépjárművel történt az utazás.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a rendkívüli munkavégzés ellenértékének megfizetésére irányuló keresetet elutasító jogerős ítéleti döntés hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát, másodlagosan „az eljáró bíróságok” új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte fenntartva mind az első-, mind a másodfokú eljárásban kifejtett álláspontját.
- [18] Az első- és a másodfokú döntés ismertetését követően hivatkozott az Mt. 117. §, 126. §, 147. § rendelkezéseinek a megsértésére. Álláspontja szerint a bíróságok jogellenesen mellőzték a közvetlen hatályú 2003/88/EK irányelv alkalmazását, és nem vették figyelembe az Európai Unió Bíróságának 2015. szeptember 15-én hozott C-266/14. szám alatti ítéletét, melynek tárgya az állandó, vagy szokásos munkavégzési hellyel nem rendelkező munkavállalók lakóhelye és az első, valamint az utolsó ügyfél közötti utazással töltött idő, illetve a munkaidő fogalmának meghatározása, mellyel az irányelv rendelkezéseit értelmezte.
- [19] Hivatkozott az ítélet 27., 29., 34., 43., 46., és 50. pontjára. A 34. és a 43. pontra hivatkozással a felperes kiemelte, hogy amennyiben az utazások az állandó, vagy szokásos munkavégzési hellyel nem rendelkező munkavállalói minőség velejárói, az ilyen munkavállalók munkavégzési helye nem korlátozható a munkáltatójuk ügyfeleinél való munkavégzés helyeire.
- [20] Az ítélet 46. pontja rögzíti, hogy amikor az alapügyhöz hasonló körülmények között lévő munkavállalók szolgálati gépjárművet használnak azért, hogy a lakóhelyükről a munkáltatójuk által kijelölt ügyfélhez utazzanak, vagy ügyféltől a lakóhelyükre visszatérjenek, valamint hogy a munkanapjuk során az egyik ügyféltől a másik ügyfélhez utazzanak, e munkavállalókat ezen utazások során úgy kell tekinteni, hogy azok a 2003/88/EK irányelv 2. cikk (1) bekezdése szerint dolgoznak.
- [21] A felperes szerint a jelen ügyben is irányadó az ítélet 50. pontja, amely az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ adta, hogy az alapügyben szóban forgó hasonló körülmények között, amikor a munkavállalók nem rendelkeznek állandó vagy szokásos munkavégzési hellyel, az e rendelkezés értelmében vett munkaidőnek minősül az utazási idő, melyet e munkavállalók a lakóhelyük, valamint a munkáltatóik által megjelölt első és utolsó ügyfél közötti mindennapos utazással töltenek.
- [22] Hivatkozott az Európai Unió Bírósága C-26/62. számú ítéletére, miszerint az Európai Unió Bírósága elvi jelentőségű döntéseire – közvetlen hatályuk folytán – a tagállami bíróság előtt jogok alapíthatók.
- [23] A bíróságok jogsértően mulasztották el a 2003/88/EK irányelv 2. cikk (1) és (2) bekezdése alkalmazását.
- [24] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a Pp.

272. § (1) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelmet elkésettség miatt kérte elutasítani. Másodlagosan a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

- [25] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a jogszabályoknak megfelelő határozatot hoztak az eljáró bíróságok.
- [26] A felperes a felülvizsgálati kérelmében új tényként hivatkozott az Mt. 117. §-ára azzal, hogy a túlmunkát kizárólag az utazással kapcsolatosan kéri megállapítani. A másodfokú bíróság ítélete 5. oldal közepén megállapította ugyanis, hogy a felperes a rendkívül munkavégzés ellenértékét nem az Mt. 117. §-a szerinti munkavégzéssel összefüggésben, utazással töltött idő címén követelte, és nem rendelkezésre állási időt kért figyelembe venni. Új kereseti kérelem a felülvizsgálati eljárásban nem terjeszthető elő.
- [27] Az Európai Unió Bíróságának C-266/14. szám alatti ítéletében szerepelő tényállás nem azonos a jelen perbeliével. Az ítélet szerint a munkavállalók nem rendelkeztek állandó, vagy szokásos munkavégzési hellyel. Ezzel szemben a felperes munkavégzési területe állandó volt. A túratervben szerepeltek azon üzletek, amelyeket bizonyos időközönként látogatni volt köteles. Az uniós ítélettől eltérően az alperes nem azért biztosított a felperes számára mobiltelefont, hogy a túraútvonalat módosítsa, hanem a kommunikáció javítása és a munkavégzés elősegítése volt a célja annak érdekében, hogy a munkáltató bármilyen rendkívüli esemény, változás esetén elérje a munkavállalót.
- [28] A munkáltató nem változtatta meg az előre leadott túratervet, nem szólt bele a munkavállaló napi munkavégzési folyamatába, aki azt saját belátása szerint, de az alperes által a S.f.-ban meghatározott szempontok figyelembe vételével alakította ki. Maga határozhatta meg azt a távolságot, amely a lakóhelyét a munkanap elején és végén a szokásos munkavégzési helytől (üzlettől) elválasztja. A túraútvonalat kialakíthatta úgy is, hogy minden nap a munkaterületéhez tartozó, de a lakóhelyével szomszédos településen lévő üzletben kezd, illetve végez. A felperesnek tehát befolyása volt arra, hogy a munkaidejét és a pihenőidejét meghatározza.
- [29] Az alperes azonban a perben bizonyította, hogy a felperes az adminisztrációt helytelenül vezette, és az ellenőrzést szolgáló dokumentumok alapján nem volt megállapítható pontosan, hogy mikor és hol jelent meg munkavégzés céljából, ezért a túraterv önmagában nem bizonyítja a felperes kereseti kérelmének megalapozottságát. A felmondás okszerűsége és a túlmunka kérdése tehát csak együttesen bírálható el.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [30] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.

- [31] Az alperes alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem elkésettségére. A felperes képviselője részére a jogerős határozatot 2015. szeptember 7-én kézbesítették. A felperes a felülvizsgálati kérelmet 2015. november 4-én adta postára, amelyet az elsőfokú bíróságon 2015. november 6-án érkezettek. A felülvizsgálati kérelem előterjesztése tehát a Pp. 272. § (1) bekezdésben foglalt 60 napos határidőn belül történt.
- [32] A felperes a felülvizsgálati kérelmében az Európai Unió Bírósága C-266/14. számon előzetes döntéshozatali eljárás keretében hozott ítéletére alapítva állította az Mt. 117. § (1) bekezdés a) pontja jogsértő, a 2003/88/EK irányelv 2. cikk 1. pontjába ütköző értelmezését.
- [33] Az Európai Unió Bírósága által a közösségi jog értelmezésével kapcsolatban adott vélemény köti a nemzeti bíróságot, és az azonos, vagy hasonló tárgyú ügyben adott előzetes vélemény esetén elég erre hivatkoznia a nemzeti bíróságnak, nem kell előzetes döntést kérnie (EBH 2006.1442.). Ezért a Kúria vizsgálta, hogy az Európai Unió Bírósága ítélete szerinti hasonló körülmények között történt-e a felperes munkavégzése, és így az általa hivatkozott, a lakóhelyétől az első üzletbe, illetve az utolsó üzletből lakóhelyére történő utazás időtartama munkaidőnek minősül-e.
- [34] Téves az alperes állítása, hogy a felperes új körülményként hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében keresete jogalapjaként arra, hogy utazással töltött idő címén kéri a munkaidő megállapítását. A keresetében is a rendkívüli munkavégzés ellenértékét arra hivatkozással kérte, hogy a munka megkezdéséhez kapcsolódó tevékenységnek minősül az, hogy a munkahelyére eljut, illetőleg onnan hazaér. A fellebbezésében is a túlmunka díjazás iránti igényét az Mt. 117. §-ára alapította azzal, hogy a munkavégzéssel összefüggésben utazással töltött idő címén kéri a díjazást, mert a munkáját az utazás nélkül nem tudta volna elvégezni. A másodfokú bíróság ítéletében tehát tévesen idézte a fellebbezési hivatkozást (5. oldal 3. francia bekezdés), abban a „nem” szó feltüntetése elírás. Helyesen tehát a felperes a fellebbezésében a túlmunkáért követelt összeget „az Mt. 117. §-a szerinti munkavégzéssel összefüggésben utazással töltött idő címén követelte, és nem rendelkezésre állási időt kért figyelembe venni”.
- [35] A peresített időszakban hatályos Mt. 117. § (1) bekezdése szerint - mely e törvény 212. § (1) bekezdés j) pontja szerint a 93/104/EK irányelv és a 2000/34/EK irányelv rendelkezéseinek való megfelelést szolgálja - munkaidő: a munkavégzésre előírt idő kezdetétől annak befejezéséig tartó időtartam, amibe be kell számítani a munkavégzéshez kapcsolódó előkészítő és befejező tevékenység időtartamát. Eltérő rendelkezés vagy megállapodás hiányában a munkaidőbe a munkaközi szünet időtartama (122. §) - a készenléti jellegű munkakör kivételével - nem számít be. A munkaidő fogalmának értelmezésekor az Európai Unió Bírósága C-266/14. számú ítélete 22. pontja alapján - miután e fenti két irányelv irányadó 1-8. cikkét azonos kifejezésekkel fogalmazták meg

- ezen cikkeknek a bíróság általi értelmezése teljes mértékben átültethető a jelen ítéletben hivatkozott 2003/88. számú irányelv vizsgált 2. cikkére.

- [36] A 2003/88. számú irányelv 2. cikk 1. pontja értelmében vett „munkaidő” fogalmába minden olyan időtartam beletartozik, amely alatt a munkavállaló dolgozik, a munkáltató rendelkezésére áll, és tevékenységét vagy a feladatát végzi a nemzeti jogszabályoknak, és/vagy gyakorlatnak megfelelően. A pihenőidőn e fogalom ellentétét kell érteni tekintve, hogy a két fogalom kölcsönösen kizárja egymást (Jaeger-ítélet C-151/02., Vorel-végzés C-437/05.), (C-266/2014. számú ítélet 25. pont).
- [37] A munkaidő fogalmának „ a munkavállaló a tevékenységét vagy feladatát végzi” elemét vizsgálva megállapítható, hogy a C-266/14. számú ügyben szereplő munkavégzés e körben megegyezik a felperes munkavégzésével. A felperes utazásai - azért hogy az ügyfelekhez eljusson - az ahhoz szükséges eszközt jelentik, hogy az alperes szolgáltatásait ezen ügyfeleknél elvégezzék (C-266/14. számú ítélet 32. pont).
- [38] Az Európai Unió Bírósága a munkaidő fogalmának másik alkotóelemét vizsgálva - mely szerint a munkaidő alatt a munkáltató rendelkezésére kell állnia a munkavállalónak - rögzítette, hogy az adott ügyben a munkavállalók az utazások alatt munkáltatójuk utasításaitól függnék, aki megváltoztathatja az ügyfelek sorrendjét, törölhet egy találkozót, vagy pedig újabb találkozót szervezhet. Az utazás szükséges ideje alatt tehát nincs lehetőségük arra, hogy szabadon rendelkezzenek az idejükkel, magánügyekkel foglalkozzanak, tehát a munkáltatóik rendelkezésére állnak (C-266/14. számú ítélet 39. pont).
- [39] A munkaidő fogalom harmadik elemét vizsgálva, mely szerint a munkavállalónak a figyelembe vett időszakban dolgoznia kell, megállapította, hogy az adott ügyben az, hogy az utazásokat a munkavállalók a lakóhelyükön kezdik meg és fejezik be, a munkáltatójuk döntéséből ered, mivel elvesztették azt a lehetőséget, hogy szabadon határozzák meg azt a távolságot, amely a lakóhelyüket a munkanapjuk elején és végén a szokásos helytől elválasztja (C-266/14. számú ítélet 44. pont).
- [40] A perben eddig rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy a munkaidő- fogalom fenti második és harmadik eleme vonatkozásában az Európai Unió Bírósága által értékelt körülményekhez képest eltérés mutatkozik. A S.f. szabályzat (keresetlevél melléklete) 13. oldalán az adminisztrációs előírások között szerepel a túraterv, amelyet akkor kell küldeni, ha a területi vezető vagy az országos értékesítési vezető ezt kéri, vagy változás történik a területen lévő üzletek számában, de minimum negyedévente kell frissíteni. A lehető legoptimálisabb idő- és költségfelhasználással kell megtervezni a látogatások útvonalát. Minden egyes, a területen lévő - a H. kft-vel és nagykereskedőkkel szerződésben lévő - üzletnek szerepelnie kell benne. A túraterv 12 hétre készül, mely azt jelenti, hogy az összes kereskedelmi

partnert végig kell járni 12 hét alatt. Van akit hetente (A), két hetente (B), négy hetente (C), nyolc hetente (D), tizenkét hetente (E). Egy munkanap minimum 15,4 látogatást kell végrehajtani. Az A és B kategóriás üzleteket a hét ugyanazon napján, hasonló időpontban kell látogatni. A napi változásokat folyamatosan jelezni kell a területi vezető felé legkésőbb a változást követő estig.

A napi munkaidőre vonatkozóan ugyanezen szabályzat 2. oldal utolsó bekezdésében rögzíti, hogy a munkaidő 8.00 órától 17.00 óráig tart (12.00 és 13.00 óra között pihenőidő), a napi munkaidő-keret 8 óra, a munkaidő legkésőbb 8.00 órakor, a túratervben meghatározott célterület első üzletébe történő belépéssel kezdődik, de az utolsó látogatás helyszínének elhagyása legkorábban 17.00 órakor történhet.

- [41] Peradat, hogy a felperes a munkáját szolgálati autóval végezte, és a mobiltelefont az utazási idő alatt is bekapcsolt állapotban kellett tartania. Nem állapítható meg azonban, hogy a túratervet a munkáltató módosíthatta volna, illetve hogy erre az utazási idő alatt telefonon aznap utasítást adott volna. A felperes által esetlegesen a túratervben eszközölt változtatásokat elegendő volt aznap estig jelezni. Helytálló tehát az alperes érvelése, hogy a túraterv alapján a munkavállaló 12 hétre előre meghatározta, hogy a S.F. szabályzatban írt előírásokat figyelembe véve adott napon melyik üzletben kezd, illetve fejezi be a munkavégzést.
- [42] A 2003/88. számú irányelv 2. cikk 1. pontjában foglalt munkaidő fogalom szerint a munkaidőben a munkavállaló vagy dolgozik, vagy a munkáltató rendelkezésére áll, és a tevékenységét, vagy a feladatát végzi. A hivatkozott ítélet 46. pontja a jelen ügytől eltérő tényállás (ítélet 42-45. pont) eredményeként állapította meg, hogy az adott utazási időben a munkavállaló dolgozik.
- [43] A rendelkezésre állás vonatkozásában is eltérő tényállásra alapította (35-39. pont) döntését (39. pont). Ezért önmagában az, hogy jelen ügyben is a hasonló tényállás folytán megállapítható, miszerint a felperes utazásai az alperes szolgáltatásának teljesítéséhez szükségesek, a munkavállalók ezen idő alatt a tevékenységüket és feladatukat végzik, még nem elegendő annak megállapításához, hogy jelen esetben az első üzletbe történő, és az utolsó üzletből történő lakóhelyre utazás munkaidőnek minősül.
- [44] Ennek megállapításához - a Kúria ítélete indokolásának [39], [40], [42] pontja alapul vételével - további bizonyítás szükséges annak feltárása céljából, hogy a munkáltató által a S.F. szabályzatban meghatározott körülmények között a munkavállalónak mennyiben volt lehetősége az utazási távolságot, illetve az arra fordított időtartamot meghatározni. A munkáltatónak volt-e lehetősége ezen utazási idő alatt egyoldalúan előírnia a látogatandó üzletek sorrendjét, különösen az első és utolsó munkavégzési helyet, továbbá az elvárt napi üzletlátogatási szám (15,4), a látogatandó üzletek száma (326), valamint az üzlettipusoknak megfelelő látogatási gyakoriság mellett a felperes mennyire dönthetett szabadon a lakóhelyhez közeli első és utolsó üzletről. Csak ennek

ismeretében lehet következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy az utazás időtartama a munkavállaló részéről az irányelv szerinti „dolgozásnak”, avagy „rendelkezésre állásnak” minősíthető-e.

- [45] A bizonyítási teherre vonatkozó kioktatást követően előterjesztett bizonyítási indítványok teljesítése alapján megállapított tényállás feltárása esetén van lehetősége a bíróságnak arra, hogy a rendkívüli munkavégzés időtartamát, és az erre járó díjazást megállapítsa.
- [46] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek felülvizsgálati kérelemmel érintett rendkívüli munka díjazására vonatkozó elutasító rendelkezést helyben hagyó döntését az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján, míg a munkaviszony megszüntetés jogellenessége tárgyában hozott elutasító rendelkezést nem érintette.
- [47] A pervesztesség arányának megváltozása folytán rendelkezett a Kúria a felperes által viselendő első- és másodfokú részperkölség, valamint az állam terhén maradó kereseti és fellebbezési részilleték összegéről (Pp.78. § (1) bekezdés, 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §).

Záró rész

- [48] A Kúria a Pp. 275. § (5) bekezdés alapján a felek felülvizsgálati eljárási költségét csak megállapította azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság fog dönteni.
- [49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján nyilvános tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. június 8.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Patakiné dr. Teremi Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Nné

tisztviselő